

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA
OPĆINE PROZOR-RAMA ZA RAZDOBLJE 2027.-2029. GODINE**

Prozor, lipanj 2026. godine

Sadržaj

1. UVOD	3
2. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE	4
2.1. Ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u 2026. godini.....	5
2.2. Projekcije ekonomskih kretanja za razdoblje 2027.-2028. godina.....	6
2.3. Vanjskotrgovinska robna razmjena.....	8
2.4. Industrijska proizvodnja	8
2.5. Poljoprivredna proizvodnja.....	9
2.6. Tržište rada.....	11
2.7. Inflacija u Bosni i Hercegovini	12
3. SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA.....	13
3.1. Rizici	16
3.1.1. Makroekonomski rizici	17
3.1.2. Povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta	17
3.1.3. Oslobođanja plaćanja putarine.....	17
3.1.4. Ukidanje ili smanjenje trošarina na derivate nafte.....	18
3.1.5. Ostali rizici iz područja neizravnih poreza	18
4. PRORAČUN OPĆINE PROZOR-RAMA	20
4.1. Uvodni dio.....	20
4.2. Prihodi i primici u Proračunu Općine Prozor-Rama	21
4.3. Rashodi i izdaci u Proračunu Općine Prozor-Rama	23
5. ZAKLJUČAK.....	24
6. POPIS TABLICA.....	25
7. POPIS SKRAĆENICA	26
8. PRILOZI	27

Na temelju članka 15., 16., 17. i 18. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22, 7/25 i 6/26), Načelnik Općine Prozor-Rama donosi

DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA OPĆINE PROZOR-RAMA ZA RAZDOBLJE 2027.-2029. GODINE

1. UVOD

U skladu sa Zakonom o proračunima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22, 7/25 i 6/26) izrađen je Dokument okvirnog proračuna Općine Prozor-Rama (u nastavku teksta DOP) za razdoblje 2027.-2029. godina.

DOP izlaže fiskalnu strategiju i proračunske planove za sljedeće tri godine i za cilj ima bolje razvijeni stateški temelj za pripremu proračuna, odnosno DOP predstavlja preliminarni okvirni nacrt proračuna za 2027. godinu, te daje predviđanja za 2028.-2029. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od tri godine je zakonska obveza na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, a trogodišnje planiranje proračuna je obveza svih korisnika proračunskih sredstava što je u skladu s člankom 16. Zakona o proračunima u Federaciji BiH.

Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2026.-2028. (u nastavku teksta PER BiH) je jedan od najvažnijih dokumenata u ekonomskom dijalogu s Europskom unijom, odnosno ispunjenju ekonomskih kriterija u dijelu osnova za članstvo u Europskoj uniji te se njime predstavljaju mjere ekonomskih politika u Bosni i Hercegovini za naredno trogodišnje razdoblje.

Dokument Globalni okvir fiskalne bilance i politika u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2026.- 2028. godina (travanj 2026. godine) usvojen je od strane Fiskalnog vijeća u BiH i time su stvorene ključne pretpostavke za usvajanje proračuna institucija BiH za 2026. godine.

Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije Općine Prozor-Rama predlaže Načelniku:

- Usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u proračunskom procesu za promatrano razdoblje,
- Odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog proračuna za sljedeću godinu i okvirne iznose za sljedeće dvije godine.

2. MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

U ovom poglavlju prikazane su ključne makroekonomske pretpostavke i projekcije koje predstavljaju osnovu za izradu procjena prihoda i rashoda u Dokumentu okvirnog proračuna. Analiza se temelji na relevantnim pokazateljima gospodarskih kretanja i službenim projekcijama nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od: Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno/indirektno oporezivanje (OMA), Programa ekonomskih reformi za 2026. – 2028. godine (PER BiH 2026-2028), te Revidiranih projekcija prihoda za 2026. godinu i projekcija za razdoblje 2027-2029 godine Federalnog ministarstva financija (Sarajevo, svibanj 2026. godine).

Makroekonomski i fiskalni okviri PER BiH usklađeni su sa programima rada svih razina vlasti i strateškim ciljevima koje sadržavaju. U sinergiji sa PER-om, ostvarenju ovih ciljeva doprinijeti će i reformske mjere iz Prijedloga nacrtu Reformske agende u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan. Spomenuti plan je utemeljen na četiri stuba i to:

- Jačanje ekonomske integracije sa jedinstvenim tržištem Europske unije,
- Jačanje ekonomske integracije unutar Zapadnog Balkana kroz zajedničko regionalno tržište,
- Ubrzavanje temeljnih reformi,
- Povećana finansijska pomoć.

Plan rasta će se implementirati kroz novi finansijski instrument: predloženi instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan u iznosu od 6 milijardi eura i to 2 milijarde eura u grantovima i 4 milijarde eura u kreditima 2024 – 2027. Najmanje 50% ukupnog iznosa (grantova i kredita) biće upotrijebljeno za investicije kroz Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF). Preostali krediti bit će namijenjeni vladama Zapadnog Balkana. Puštanje svih fondova ovisit će o napretku u implementaciji mjera iz Reformske Agende.

PER BiH 2026-2028 u sinergiji s Reformskom agendom BiH, ključni je dokument u procesu stabilizacije i pridruživanja BiH za ispunjavanje ekonomskih kriterija za članstvo u EU.

PER BiH definira mjesre ekonomskih politika svih razina vlasti za naredno trogodišnje razdoblje i usklađen je s tri pravca održivog razvoja u BiH: 1. Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom, 2. Pametan rast i 3. Društvo jednakih mogućnosti. Prilikom izrade PER-a, pored uzimanja u obzir svih relevantnih strateških dokumenata na razini BiH, entiteta i Brčko distrikta, uzete su u obzir i smjernice i preporuke Europske komisije iz svibnja 2025. godine, čije je ispunjenje u funkciji ispunjenja ekonomskih kriterija za članstvo u EU. U izradi dokumenta, važnu ulogu ima i provođenje savjetodavnog procesa sa zainteresiranim stranama sa svih razina vlasti u skladu sa smjernicama Europske komisije.

Negativne ekonomske posljedice događanja u svjetskoj ekonomiji posljednjih godina (poput globalne pandemije, sukoba u Ukrajini i na Bliskom Istoku) prikazuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni Bosnu i Hercegovinu, te vanjsko okruženje predstavlja veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u zemlji. Privatna potrošnja i investicije kao glavni pokretači rasta za rezultat će imati povećanje prihoda. Fiskalna politika će u narednom srednjoročnom razdoblju od 2026-2028. godine biti umjereno restriktivna i stabilizirajuća sa opreznim fiskalnim planiranjem usljed velikih globalnih neizvjesnosti. Kao takva, fiskalna politika će doprinijeti i očuvanju makroekonomske stabilnosti zemlje, usporavanju inflacije i smanjenju vanjskotrgovinskog deficita.

Tablica br. 1 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine*

Indikator	Službeni podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	51.973	55.091	57.969	60.992	64.030	67.211
Nominalni rast u %	11,7	6,0	5,2	5,2	5,0	5,0
Realni BDP u mil KM (prethodna godina=100)	48.458	53.299	56.336	59.496	62.818	66.018
Realni rast u %	4,1	2,6	2,3	2,6	3,0	3,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	6,1	1,7	3,9	2,8	2,0	1,9

*Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje – DEP (Sarajevo, ožujak 2026.godine)

Projekcije su temeljene na zadnjim službenim makroekonomskim prognozama koje su preuzete od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), u ožujku 2026. godine, te prate pretpostavljena kretanja ključnih parametara s kojima su povezane.

2.1. Ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u 2026. godini

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u razdoblju 2026.-2028. godina pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, osobito u zemljama EU 27. Naime, posljednjih nekoliko godina svjetsku ekonomiju, a samim time i ekonomska kretanja u BiH, obilježili su veliki izazovi kao što su globalna pandemija, sukobi u Ukrajini i na Bliskom istoku. Negativne ekonomske posljedice ovih događaja na svjetsku ekonomiju su već vidljive i odražavaju se kroz trgovinske, financijske i cjenovne šokove koji nisu zaobišli ni Bosnu i Hercegovinu. Ranija izvješća su pokazala da vanjsko okruženje (EU i zemlje okruženja) predstavlja veoma važnu strukturalnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Vjerodostojne međunarodne institucije u svijetu kao što su Međunarodni monetarni fond (IMF-International Monetary Fund), Svjetska banka (WB-World Bank) i Europska komisija (EC-European Commission) u određenim publikacijama ukazuju na to da će najnovija međunarodna događanja imati negativne ekonomske posljedice po svjetsku ekonomiju.

Pretpostavka je da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tijekom ovog razdoblja trebala predstavljati domaća potražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicije. Naime, odgovarajuća provedba strukturnih reformi (PER, Reformska Agenda i ostali strateški dokumenti) doveli bi do povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji kroz povećanje ukupne proizvodnje, broja zaposlenih, povećanja investicijskih ulaganja (privatnih i javnih), kao i prihoda od izvoza (roba i usluga). Ova bi događanja u konačnici rezultirala povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim time i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, imajući u vidu visoku razinu javne potrošnje u okviru BDP-a u BiH i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tijekom ovog razdoblja očekuje se postupna stabilizacija javnih financija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje.

U prethodnih nekoliko godina BiH je bilježila pozitivan trend rasta ekonomske aktivnosti što potvrđuju i realne stope rasta BDP-a koje su bile na razini regionalnog prosjeka zemalja Zapadnog Balkana. No, vrijedi istaknuti da su ovo razdoblje obilježile poprilično izazovne, kako vanjske tako i unutarnje, pretpostavke za postizanje viših stopa ekonomskog rasta kao preduvjet za podizanje životnog standarda građana u Bosni i Hercegovini. Oporavak od globalne pandemije, kriza u Ukrajini i na Bliskom Istoku, svjetska energetska kriza, visoka razine inflacije sa jedne strane, te složena institucijska struktura i konstantne političke nesuglasnice u zemlji onemogućili su dostizanje viših stopa ekonomskog rasta.

Trenutno raspoloživa izvješća međunarodnih ključnih institucija u 2026. godini ukazuju na nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti kako u svijetu tako i u zemljama EU te se u skladu s tim i u BiH može očekivati nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti. Naime, prema projekcijama DEP-a a na temelju raspoloživih podataka i makroekonomskih modela u BiH se u 2026. godini očekuje relani rast BDP-a od 2,6%. Očekuje se da bi domaća tražnja kroz povećanje potrošnje i djelomično investicija trebala predstavljati glavno uporište projektiranog ekonomskog rasta, uz nešto pozitivniji doprinos vanjskog sektora u odnosu na prethodnu godinu. Prema projekcijama DEP-a očekivani rast broja zaposlenih, nastavak trenda rasta plaća, povećan priljev doznaka građana iz inozemstva, uz očekivanu inflaciju od 2,8% bi trebali rezultirati porastom raspoloživog dohotka građana što bi omogućilo nastavak trenda rasta privatne potrošnje u BiH od 2,0%. Očekivana povećanja kako privatne tako i javne potrošnje ukazuju da se u 2026. godini u BiH može očekivati rast konačne potrošnje od 2,0% uz pozitivan doprinos ekonomskom rastu od 1,8 p.p.

S druge strane, pored povećanja potrošnje unatoč određenim internim izazovima u BiH se očekuje i nastavak trenda rasta investicija, no očekivana stopa rasta investicija je nešto niža u odnosu na prethodnu godinu i iznosi oko 4,5%.

Pored domaće potražnje, u BiH se u 2026. godini očekuje i nastavak trenda rasta vanjskotrgovinske razmjene. U skladu s tim, u 2026. godini u BiH se može očekivati povećanje ukupnog izvoza od 2,6% pri čemu je očekivani rast izvoza roba 1,4% a rast izvoza usluga 5,4%. S druge strane, visoka razina domaće tražnje (porast potrošnje i investicija) rezultirala bi povećanjem ukupnog uvoza u BiH od 2,6% pri čemu je očekivani rast uvoza roba 2,6% a uvoza usluga 3,2%.

2.2. Projekcije ekonomskih kretanja za razdoblje 2027.-2028. godina

S obzirom da vanjsko okruženje predstavlja veoma važnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u BiH vrijedi istaknuti da će najnovija događanja imati odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u zemlji u sljedećem razdoblju. Osim vanjskih dinamika, veoma važan čimbenik za ekonomski rast u zemlji tijekom programskog razdoblja 2027.-2028. godina predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi. Imajući u vidu kako vanjske tako i unutarnje okolnosti, prema projekcijama DEP-a u osnovnom scenariju za razdoblje 2027.-2028. godina u BiH se može očekivati ekonomski rast od oko 3% na godišnjoj razini (u 2027. 3,0% i u 2028. godini 3,1%).

U razdoblju 2027.-2028. godine očekuje se prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,7% i predstavljati se ključni oslonac ekonomskog rasta kao i prethodnih godina. Očekuje se i prosječni rast javne potrošnje od oko 2,0% na godišnjoj razini. Uz poboljšanje poslovnog okruženja investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast a samim time i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U razdoblju 2027.-2028. godina u BiH se očekuje povećanje investicija po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 5,7% (u 2027. godini 5,1%, u 2028. godini 6,2%). Smatra se da bi napredak u procesu europskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese mogli povećati zanimanje kako domaćih tako i stranih ulagača za investicijska ulaganja u BiH. Postepena stabilizacija u vanjskom okruženju uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduvjet poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Međutim, za razliku od ranijih projekcija dodatni izazov za bh. ekonomiju, naročito u okviru izvozne orijentirane prerađivačke industrije i izvoza roba, predstavljat će uvođenje CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) od strane Europske Unije. Kašnjenja i parcijalna provedba potrebne regulative mogli bi značajno oslabiti međunarodnu konkurentnost bosanskohercegovačke ekonomije i oslabiti njezinu vanjsku poziciju na izvoznim tržištima. U tom slučaju se može očekivati nešto niži prosječni godišnji rast ukupnog izvoza od oko 4,9% (u 2027. godini 4,6%, u 2028. godini 5,2%). Ovdje posebno treba naglasiti doprinos usluga, s obzirom da je udio istih u posljednjih nekoliko godina značajno uvećan

i vrlo često je amortizirao određene gubitke u okviru izvoza roba koji su nastali uslijed fluktuacija na međunarodnim tržištima. Tako bi tijekom ovog razdoblja zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 40% na kraju 2028. godine.

Rizici po ostvarivanju projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se klasificirati u dvije grupe i to vanjski i unutarnji. U vrijeme pripreme ovog dokumenta vanjski rizici su čini se dosta izraženiji i predstavljaju veći rizik za realizaciju projekcija ekonomskog rasta iz osnovnog scenarija. Neizvjesnost u vanjskom okruženju, jačanje inflatornih pritisaka kao i slabljenje globalnog ekonomskog rasta sigurno bi imali negativan utjecaj na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu, a samim time i na projekcije ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u osnovnom scenariju za razdoblje 2026.-2028. godina. S druge strane prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutarnji izazovi odnosno unutarnji rizici u BiH. Unutarnji rizici su predstavljeni složenim sustavom donošenja odluka i sporim tempom provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji strukturalnih reformi mogla bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Od velike je važnosti istaknuti rizike koji se tiču klimatskih promjena, odnosno usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u Bosni i Hercegovini s važećim propisima u zemljama Europske unije. U tom kontekstu vrijedi istaknuti da je Bosna i Hercegovina obvezna do 2026. godine usuglasiti domaće zakonodavstvo kao i strukturu ekonomije u skladu sa odredbama EU Uredbe CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism). Eventualna kašnjenja prilikom usuglašavanja mogla bi značajno ugroziti ukupnu konkurentnost ekonomije u Bosni i Hercegovini kroz smanjenje proizvodnje, zaposlenosti, izvoza, javnih prihoda i u konačnici rezultirati padom BDP-a. Što se tiče rizika u srednjem roku, vrijedi istaknuti rizike na tržištu rada, odnosno trend smanjenja radne snage koji je očigledan u posljednjih nekoliko godina. Eventualni nastavak kretanja mladog, obrazovanog i kvalificiranog stanovništva iz Bosne i Hercegovine bi mogao rezultirati smanjenjem produktivnosti i rastom BDP-a sporijim od projektiranog.

Tablica br. 2 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine*

Indikator	Službeni podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Potrošnja u mil KM	44.348	47.560	50.153	52.459	54.563	56.527
Realni rast u %	3,6	4,1	2,2	2,0	1,9	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	9.548	10.524	10.924	11.328	11.781	12.253
Realni rast u %	2,1	2,8	1,8	2,2	1,9	2,1
Privatna potrošnja u mil KM	34.801	37.036	39.229	41.130	42.782	44.274
Realni rast u %	4,0	4,4	2,3	2,0	1,9	1,6

*Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje – DEP (Sarajevo, ožujak 2026.godine)

S obzirom na strukturu i poziciju ekonomije BiH, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za poticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz odgovarajuću i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 5%.

Tablica br. 3 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine*

Indikator	Službeni podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	11.878	13.097	13.935	14.684	15.748	16.854
Realni rast u %	13,0	10,2	4,4	3,3	5,5	5,5
Vladine investicije u mil KM	1.566	1.831	1.959	2.145	2.345	2.579
Realni rast u %	7,2	16,9	2,9	7,2	7,4	7,7
Privatne investicije u mil KM	10.311	11.266	11.976	12.538	13.404	14.275
Realni rast u %	14,0	9,2	4,6	2,6	5,2	5,1

*Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje – DEP (Sarajevo, ožujak 2026.godine)

2.3. Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska razmjena BiH tijekom 2024. godine je zabilježila određene promjene u odnosu na prethodnu godinu. Kretanje, obujam i struktura robne razmjene ovise o različitim faktorima. Ključni faktori koji su u 2024. godini utjecali na vanjskotrgovinsku razmjenu BiH su globalni ekonomski trendovi, inflacija, svjetska ekonomska situacija i recesijski pritisci koji su imali direktan utjecaj na potražnju za domaćim proizvodima na međunarodnom tržištu, dok su se promjene u cijenama energenata, metala i sirovina direktno odrazile na izvozno-uvozne tijekove.

U 2024. godini vanjskotrgovinska razmjena BiH se suočila sa izazovima koji su rezultirali povećanjem trgovinskog deficita. Međutim, prema trenutno raspoloživim podacima o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni u BiH za P1 2025. godinu čini se da je došlo do zaustavljanja ovog negativnog trenda. Naime nakon dugo vremena u BiH je došlo do istovremenog rasta izvoza od 5,8% i uvoza roba od 4,5% što je rezultiralo povećanjem ukupnog obima vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 5% dok je trgovinski deficit uvećan za 2,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Projekcija DEP-a je da se u BiH u razdoblju 2026.-2028. godina može očekivati nešto skromniji rast izvoza u odnosu na ranije projekcije. Očekivane stope rasta izvoza iz BiH u osnovnom scenariju su: u 2026. godini 2,6%, u 2027. godini 4,6% i u 2028. godini 5,2%. U prilog ovim očekivanjima idu i projekcije povećanja uvoza u EU tijekom navedenog razdoblja. Prema projekcijama DEP-a očekivane stope rasta ukupnog uvoza bi iznosile od 2,6% u 2026. godini, 3,5% u 2027. godini i 4,1% u 2028. godini. Rezultat ovakvih trendova kretanja izvoza i uvoza bila bi postepena stabilizacija ukupnog vanjskotrgovinskog deficita na oko 13% BDP-a, tako da bi doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu BiH bio neutralan, a pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2028. godinom iznosila bi 76,1%.

Tablica br. 4 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine*

Indikator	Službeni podaci		Projekcije			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Uvoz u mil KM	27.806	29.057	30.881	32.169	33.853	35.751
Realni rast u %	-1,3	4,7	4,2	2,6	3,5	4,1
Izvoz u mil KM	21.931	21.879	22.973	23.960	25.447	27.191
Realni rast u %	-1,2	-1,6	3,3	2,6	4,6	5,2

*Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje – DEP (Sarajevo, ožujak 2026.godine)

2.4. Industrijska proizvodnja

S obzirom da je u posljednje vrijeme ekonomska aktivnost u zemljama EU poprilično stagnirala to se odrazilo i na trend kretanja fizičkog obujma industrijske proizvodnje u zemlji. Naime, Bosna i Hercegovina već duže vremensko razdoblje bilježi trend usporavanja fizičkog obujma industrijske proizvodnje i to u skladu sa vanjskim kretanjima ovo se najviše odnosi na prerađivačku industriju. Trenutno raspoloživi statistički podaci za 2025. godinu ukazuju da je negativni trend u okviru industrijske proizvodnje u BiH nastavljen. Tako je prema podacima BHAS-a za prvo polugodište 2025. godine u BiH registriran pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje od 1,0% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Sektorski promatrano prema podacima BHAS-a u P1 2025. godine pad obujma proizvodnje u rudarstvu je iznosio 2,7%, prerađivačkoj industriji 1,3%, dok je u okviru sektora za proizvodnju električne energije zabilježeno povećanje proizvodnje od 1,1%.

U razdoblju 2026.-2028. godina očekuje se osjetnija stabilizacija ekonomskog rasta kako u svijetu tako i u BiH te će se odraziti i na kretanje obujma proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. Tijekom ovog razdoblja

očekuje se poboljšanje implementacije reformskih mjera na unaprijeđenju poslovnog okruženja koje provode nadležne institucije u BiH. Ako se ima u vidu struktura proizvodnih procesa u BiH vrlo je važno blagovremeno i u punom kapacitetu pristupiti procesu zelene tranzicije. Eventualna kašnjenja u procesu zelene tranzicije predstavljaju prijetnju za konkurentnost industrijske proizvodnje u BiH.

Rizici po pitanju projekcije kretanja industrijske proizvodnje u BiH u osnovnom scenariju jednaki su općim rizicima koji su navedeni u uvodnom dijelu dokumenta o ekonomskim kretanjima. Pored općih rizika vrijedi istaknuti da stabilnost u proizvodnji električne energije u dobroj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama i pogonskoj spremnosti termoelektrana. Nepovoljne hidrološke prilike, kao i dotrajali termoenergetski kapaciteti, odnosno niska pogonska spremnost mogli bi se negativno odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini i sami tim na fizički obujam ukupne industrijske proizvodnje. U srednjem roku rizik za projektirano jačanje industrijske proizvodnje mogla bi predstavljati eventualna kašnjenja u reformskim procesima koja imaju za cilj unapređenje poslovnog okruženja u zemlji.

2.5. Poljoprivredna proizvodnja

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je usvojio „Strateški plan ruralnog razvoja BiH 2023-2027 – okvirni dokument“ koji postavlja ključne ciljeve za usklađivanje poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske unije (ZPP EU). Ovaj strateški dokument predstavlja temelj za privlačenje investicija u sektor poljoprivrede i ruralnih područja, čime se otvara prostor za napredak i modernizaciju ključnih ekonomskih sektora. Projekt EU4AGRI je pružio tehničku podršku institucijama Bosne i Hercegovine u izradi ovog važnog dokumenta, što je dodatno ojačalo kapacitete domaćih institucija za održivi razvoj. Strateški plan donosi jaku viziju i mjere za unapređenje poljoprivrede i ruralnih područja, a obuhvaća sljedeće ključne ciljeve:

- *Razvoj konkurentnog i klimatski otpornog poljoprivredno-prehrambenog sektora:* Pažnja je na stvaranju stabilnog i naprednog sektora koji može odgovoriti na izazove klimatskih promjena;
- *Povećanje produktivnosti kroz digitalizaciju i inovacije:* Ulaganje u modernu tehnologiju i inovativne pristupe kako bi se povećala efikasnost i proizvodnost;
- *Održivo upravljanje prirodnim resursima:* Očuvanje resursa kao što su voda, zemljište i bioraznolikost kroz održive prakse;
- *Prosperitetna ruralna područja atraktivna za život, posebno za mlade:* Stvaranje uvjeta za ekonomski razvoj i poboljšanje kvalitete života u ruralnim sredinama s posebnim naglaskom na mlade.

Ovaj značajan korak donosi koristi ne samo poljoprivrednicima, već i ruralnim zajednicama širom Bosne i Hercegovine osnažujući njihovu otpornost, konkurentnost i održiv razvoj. Implementacija ovog Plana će biti od ključne važnosti za daljnje unapređenje života u ruralnim sredinama i jačanje poljoprivrednog sektora kao jednog od stubova ekonomskog rasta Bosne i Hercegovine.

Među značajnijim uzrocima nedovoljne proizvodnje osnovnih poljoprivrednih proizvoda u BiH je nedovoljno i neodgovarajuće korištenje poljoprivrednog zemljišta. Prepreke razvoju efikasnog tržišta privatnim poljoprivrednim zemljištem su, između ostalog: nesređeno zemljišno-knjižno i katastarsko stanje, velika usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, nepostojanje porezne politike za sustavno rješavanje problema zapuštenog poljoprivrednog zemljišta, nedostatak podataka o ponudi i potražnji, nedostatak povoljnih kredita za kupovinu poljoprivrednog zemljišta te prenamjena poljoprivrednog u građevinsko zemljište. Za promociju boljeg korištenja poljoprivrednog zemljišta i podrške budućoj primjeni poticaja na temelju zemljišne površine potrebno je uspostavljanje efikasnog sustava za

identifikaciju zemljišnih parcela (eng. LPIS), koji se temelji na stvarnom korištenju površina koristeći GIS (eng. Geographic information systems – Geoinformacijski sustav).

Područje Federacije BiH je podijeljeno u dva vodna područja: vodno područje Jadranskog mora i vodno područje rijeke Save. Zbog raskoraka između potreba za vodom u toku vegetacije na prostoru Federacije BiH i rasporeda padalina potrebno je pronaći načine za nadoknadu nedostajuće vode u ključnim razdobljima. Pošto su sustavi koji su postojali prije rata djelomično ili potpuno uništeni ne postoje točni podaci o navodnjavanju površinama u Federaciji BiH. Imajući u vidu da je izostanak Strateškog plana ruralnog razvoja BiH navodnjavanja jedno od glavnih proizvodnih ograničenja pri uzgoju poljoprivrednih kultura u Federaciji BiH izrađen je projekt „Osnove uređenja zemljišta – program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH“. U okviru projekta planirano je detaljno snimanje stanja postojećih sustava za navodnjavanje, a u konačnici je predviđeno povećanje površine poljoprivrednog zemljišta pod sustavima za navodnjavanje.

U okviru Europske unije postoji klasifikacija područja s prirodnim ograničenjima za bavljenje poljoprivredom (eng. ANC), a BiH nema takvu podjelu niti ima posebne mjere za podršku takvim područjima. Zakon o poljoprivredi na federalnoj razini je, donekle različito u odnosu na kategorije i kriterije utvrđene odredbama Uredbe Vijeća (EC) 1257/1999, propisao da se područja s težim uvjetima privređivanja odnose na: brdsko-planinska područja (određena nadmorska visina) i područja nepovoljnih hidroloških i pedoloških obilježja. Predviđeno je da će se područja s težim uvjetima privređivanja utvrditi posebnim zakonom.

Pored poljoprivrednog, značajno prirodno bogatstvo u BiH je i šumsko zemljište. Šumarstvo predstavlja veoma značajnu gospodarsku djelatnost s gledišta razvoja ruralnih područja. Proizvodni potencijal šuma nije samo drvna masa već njega čine i lovstvo kao i ostali (nedrvni) šumski proizvodi čijim se skupljanjem bavi veliki broj siromašnijeg ruralnog stanovništva. Organizacija za hranu i poljoprivredu u okviru Ujedinjenih Naroda (eng. FAO) je uradila Analizu sektora šumarstva u BiH (2015.) kojom se predviđaju tri pravca djelovanja:

- Pošumljavanje
- Prevencija požara i obnova nakon požara
- Pобољшanje otpornosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosustava.

Poljoprivredna gazdinstva su većinom opremljena osnovnom poljoprivrednom mehanizacijom koja je uglavnom stara i često tehnološki prevaziđena. Organska poljoprivreda je proizvodnja zdravstveno sigurne, kvalitetne hrane na ekološki održiv način i počinje se sve intenzivnije razvijati kao odgovor na pogoršanje kvalitete hrane i ugrožavanje zdravlja ljudi. U BiH se organska poljoprivredna proizvodnja uglavnom razvija u biljnom sektoru, proizvodnji meda, skupljanju šumskih plodova, ljekovitog bilja i gljiva te destilaciji eteričnih ulja. Iako BiH raspolaže prirodnim bogatstvima koji su pogodni za razvoj organske proizvodnje, broj proizvođača koji se bave tom proizvodnjom je mali, a količine proizvedene organske hrane skromne. Jedan od razloga tomu je i što se u sustavu organske proizvodnje poljoprivredni proizvođači moraju držati strogih propisa, a njihov krajnji proizvod mora biti certificiran, tj. dobiti potvrdu da je proizveden uz poštovanje tih propisa. Pored organske poljoprivrede ekološki je prihvatljiva i integralna poljoprivredna proizvodnja, koja podrazumijeva načela integralne zaštite bilja, uravnoteženu primjenu agrotehničkih mjera i racionalnu upotrebu agro-kemijskih sredstava i đubriva u procesu proizvodnje. U BiH do sada nije razvijena (dobrovoljna) certifikacijska shema za integralnu proizvodnju.

Mjere direktne podrške predstavljale su najvažniji oblik dosadašnje proračunske podrške poljoprivrednim proizvođačima u BiH. Njih čine direktna plaćanja temeljena na količini prodanog proizvoda i plaćanja po površini ili grlu stoke te plaćanja za varijabilne poljoprivredne sirovine. Direktna plaćanja, kao najvažniji oblik direktne podrške proizvođačima u BiH, značajno se razlikuju među njenim administrativnim jedinicima kako po pristupu tako i po iznosima.

Općina Prozor-Rama kroz planiranje i izvršenje proračuna svake godine provodi javni poziv s posebno utvrđenim kriterijima za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji i sufinancira rad poljoprivredne udruge. Općina organizira i Sajam „Dani šljive“ Prozor-Rama, tradicionalnu manifestaciju posvećenu šljivi, rakiji i domaćim proizvodima, koji okuplja brojne proizvođače šljive i drugih domaćih proizvoda, prerađivače voća i povrća, obrtnike, udruge te druge sudionike iz sektora poljoprivrede, prehrambene industrije, ruralnog razvoja i turizma.

2.6. Tržište rada

U Bosni i Hercegovini je u razdoblju I-VII 2025. godine primjetan negativan rast broja zaposlenih osoba posebno od početka K2 2025.godine. U promatranom razdoblju prosječan broj zaposlenih osoba je iznosio oko 852,5¹ tisuća i manji je za 0,3% g/g uz istovremeno smanjenje broja registriranih nezaposlenih osoba za 3,3% g/g. Na negativan rast broja zaposlenih osoba u BiH je utjecalo smanjenje broja zaposlenih osoba u pojedinim područjima djelatnosti, a naročito u području industrijske proizvodnje. Promatrajući djelatnosti koje su u promatranom polugodištu zabilježile rast broja zaposlenih najviše se ističu djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (2,7% g/g). Važno je napomenuti da je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih osoba uvećan za svega 0,7% (djelatnost koja pored prerađivačke industrije zapošljava najviše osoba). U srpnju 2025. godine prosječna neto plaća nominalno je povećana za 14,8% g/g i iznosila je 1.601 KM odnosno u prosjeku razdoblja I-VII 2025. godine uvećana je za 13,5% g/g. Uzimajući u obzir rast cijena realni rast prosječne neto plaće u razdoblju i-VII 2025. godine bio je 9,3%. važno je istaknuti da je početkom 2025. godine došlo do povećanja najnižih plaća u oba entitea što doprinosi rastu prosječne neto plaće.

Projekcije na tržištu rada u razdoblju 2026.-2028. godine su temeljene na poslovnom okruženju odnosno pretpostavljenom ekonomskom rastu i kretanju potražnje, trgovine kao i investicija. Prema projekcijama DEP-a u BiH se u razdoblju 2026.-2028. godine također očekuje nešto brži ekonomski rast u usporedbi sa prethodnom godinom. Kao i prethodnih godina očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom² sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Najveći broj zaposlenih osoba bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše osoba (oko 38%). Europska centralna banka u svojim projekcijama (rujan 2025. godine) predviđa da bi stopa nezaposlenosti u eurozoni u razdoblju 2026.-2027. godina mogla imati silaznu putanju (6,3% odnosno 6,1%) uz rast broja zaposlenih osoba od 0,5% g/g. Općenito uz povoljniju poslovnu klimu, kako u okruženju tako i u BiH, u razdoblju 2026.-2028. godina očekuje se povećanje broja zaposlenih osoba oko 0,5%-1,2% g/g, uz povećanje neto plaća od 5,2%-5,6% g/g. Treba uzeti u obzir rizike za ostvarenje projekcija koji bi mogli značajno utjecati na pretpostavljeni rast plaća kao i broj zaposlenih osoba.

U djelokrugu tržišta rada, alternativni scenariji su određeni događanjima u okruženju odnosno poslovnim okruženjem kako u BiH tako i u svijetu koji ujedno predstavljaju rizike za projekcije u temeljnom scenariju. Uz sporiji ekonomski rast od pretpostavljenog u temeljnom scenariju manji obujam investicija, trgovine i uopće lošije uvjete poslovanja, rast broja zaposlenih osoba kao i plaća bi mogao biti sporiji. Odlaganje implementacije planiranih strukturnih reformi u BiH bi rezultiralo odlaganjem pozitivnih događanja na tržištu rada. Potrebno je i napomenuti prisutan trend odljeva kvalificirane radne

¹ Riječ je o privremenom podatku. Podaci do ožujka 2025. godine su konačni, a nakon toga podaci su privremeni. Izvor: BHAS, Demografija i socijalne statistike, zaposleni po djelatnostima.

² U analizi se misli na djelatnosti javne uprave, obrazovanja i zdravstva.

snage i uopće migracije stanovništva što će vjerojatno utjecati na događanja na tržištu rada. Primjena CBAM mehanizma od 2026. godine bi također mogla odrediti događanja na tržištu rada.

2.7. Inflacija u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini je u razdoblju I-VII 2025. godine zabilježen znatno brži rast cijena u usporedbi sa prethodnom godinom odnosno inflacija od 3,8% g/g. Rast inflacije je najviše potaknut rastom cijena u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića (8,8% g/g) od početka godine što dominantno utječe na ukupnu inflaciju u BiH. Pored toga, cijene u odjeljku alkoholnih pića i duhana su uvećane za 4,2% g/g. Od 1.siječnja 2025. godine stupila je na snagu Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i duhan za 2025. godinu.³

Nakon što su Sjedinjene Američke Države i Izrael pokrenule napad na Iran krajem veljače 2026. godine, negativni rizici za globalne ekonomske izgleda dodatno su se intenzivirali. Eskalacija sukoba dovela je do izražene volatilnosti⁴ na globalnim enegetskim tržištima, rasta cijena nafte i prirodnog plina, ako i povećane neizvjesnosti na međunarodnim tržištima. Rast cijena energenata na svjetskom tržištu ubrzo se prelio na rast maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu, što se dalje reflektira i na ostale robe i usluge. Ukupna inflacija u BiH, mjerena indeksom potrošačkih cijena, već u ožujku 2026. godine je iznosila 5,1%. U skladu s tim kretanjima, projekcija inflacije za 2026. godinu revidirana je navise, do razine od 4,7%⁵.

Potencijalni inflatorni pritisci proizlaze s tržišta rada, rastom plaća kao i povećanjem troškova proizvodnje. Prilikom izrade makroekonomskih projekcija u ovom krugu, pretpostavljeni scenarij kretanja cijena energenata na svjetskim tržištima uključuje postupnu stabilizaciju cijena u srednjem roku.

Rizici za inflaciju u srednjem roku ostaju izraženi i dominantno ovise o kretanju u vanjskom okruženju, pri čemu se posebice ističu geopolitičke tenzije i potencijalna nova volatilnost na globalnim tržištima energenata i hrane. Dodatnu neizvjesnost predstavljaju inflacijska očekivanja i mogući efekti kroz formiranje cijena i troškova u gospodarstvu. Istodobno, domaći čimbenici nose umjerene rizike koji u osnovi ovise o dinamici tržišta rada i intenzitetu domaće ekonomske aktivnosti.

Negativni rizici vezani uz inflaciju u srednjem roku ostaju značajno izraženi.

³ Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,58 KM (u 2024. godini je iznosila 3,46 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (isto kao i u 2024. godini). Izvor: Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje, Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize.

⁴ Volatilnost je mjera brzine i intenziteta promjene cijene nekog financijskog instrumenta u određenom vremenskom razdoblju.

⁵ Izvor: Proljetni krug makroekonomskih projekcija u 2026. godini, Centralna banka BiH, svibanj 2026. godine.

3. SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

U ovom poglavlju su prikazani ključni pokazatelji fiskalne politike na kojima se temelje procjene unutar DOP-a. Podaci i projekcije koje su korištene u ovom dijelu dokumenta su podaci iz dokumenta Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje (OMA), Programskih ekonomskih reformi za 2026.-2028. godinu (PER BiH 2025-2027) i Revidiranih projekcija javnih prihoda za 2026. godinu i razdoblje 2027.-2029. godina Federalnog ministarstva financija.

Fiskalna politika u Bosni i Hercegovini tijekom 2025. godine je bila usmjerena na očuvanje fiskalne stabilnosti, prvenstveno zahvaljujući snažnom rastu javnih prihoda koji je amortizirao i dalje izražene pritiske na strani rashoda, dok srednjoročni okvir do 2028. godine odražava oprezan pristup fiskalnom planiranju i postepenu fiskalnu konsolidaciju nakon planiranog rasta deficita u 2026. godini.

Na konsolidiranoj razini BiH, 2025. godina je obilježena snažnim rastom javnih prihoda u odnosu na 2024. godinu. Ukupni prihodi su povećani sa oko 22,4 milijarde KM u 2024. godini na procijenjenih 24,9 milijardi KM u 2025. godini što predstavlja nominalni rast od oko 11,3%. Učešće ukupnih prihoda u BDP-u je povećano na blizu 43%, što predstavlja najveću razinu u promatranom razdoblju. Uzimajući to u obzir, niska razina fiskalnog deficita u 2025. godini nije rezultat smanjenja rashoda već prije svega snažnog rasta poreznih prihoda i prihoda od doprinosa u uvjetima rasta nominalne ekonomske aktivnosti i plaća.

Ukupni rashodi konsolidiranog proračuna u 2025. godini porasli su na 43,3% BDP-a sa 41,0% BDP-a u 2024. godini. Rast rashoda je dominantno vođen povećanjem transfera za socijalnu zaštitu koji su porasli za oko 9,3% u odnosu na 2024. godinu kao i rastom rashoda za bruto plaće i naknade (11,5%). Kapitalni rashodi su u 2025. godini porasli za čak 15,8% u odnosu na 2024. godinu. Kao rezultat ovih kretanja konsolidirani fiskalni deficit u 2025. godini je iznosio 0,30% BDP-a što je blago poboljšanje u odnosu na deficit od 0,38% BDP-a u 2024. godini. Istovremeno je primarna bilanca zabilježila suficit od 0,8% BDP-a u 2025. godini. Dakle, 2025. godina predstavlja prijelaznu godinu u kojoj je rast rashoda neutraliziran snažnim rastom prihoda.

Plan fiskalne politike za 2026. godinu predviđa pogoršanje fiskalnog rezultata na konsolidiranoj razini. Ukupni prihodi su planirani na razini od 25,2 milijarde KM odnosno oko 41,3% BDP-a dok se ukupni rashodi planiraju na oko 26,5 milijardi KM odnosno oko 43,4% BDP-a. Kao rezultat planirani fiskalni deficit iznosi oko 2,11% BDP-a uz istovremeni prijelaz i primarne bilance u deficit. Povećanje deficita u 2026. godini predstavlja planirani i svjesni fiskalni izbor, prvenstveno uvjetovan rastom rashoda za socijalnu zaštitu, rashoda za zaposlene i nastavkom realizacije kapitalnih projekata kao i smanjenjem neporeznih prihoda uslijed očekivanog smanjenja, a kasnije i izostanka jednokratnih uplata iz 2025. godine (npr. manja očekivana dobit Centralne banke BiH).

U srednjoročnom razdoblju 2027.-2028. godina projektira se postepeno fiskalno prilagođavanje. Učešće ukupnih rashoda u BDP-u smanjuje se bržom dinamikom u odnosu na prihode sa oko 42,6% BDP-a u 2027. godini na oko 41,9% BDP-a u 2028. godini dok se učešće prihoda stabilizira na razini oko 40,7% BDP-a.

Kao rezultat fiskalni deficit se postepeno smanjuje sa oko 1,64% BDP-a u 2027. godini na oko 1,21% BDP-a u 2028. godini uz pretpostavku stabilnog makroekonomskog okruženja i izostanka dodatnih diskrecijskih rashodnih mjera.

Tekuće politike u oblasti neizravnog oporezivanja obuhvaćaju:

- Zakonom o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, broj: 9/05, 35/05, 100/08, 33/17, 46/23, 80/23 i 20/25) regulirane su obveze i sustav plaćanja PDV-a,
- Zakonom o trošarinama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22) regulirana je politika trošarina,
- Zakonom o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 58/15) su uređeni osnovni elementi carinske politike, te opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja BiH.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza temelje se na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane OMA u travnju 2026. godine. Izvršena je i procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u FBiH po godinama, utemeljena i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Pojedinačna raspodjela prihoda od neizravnih poreza za županije i općine/gradove za 2026. godinu i za srednjoročno razdoblje 2027.-2029. godina izvršena je u skladu sa koeficijentima iz Uputstva o određivanju učešća županija, jedinica lokalne samouprave i nadležnih županijskih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2025. godinu („Službene novine FBiH“, broj: 75/24).

U skoro svim godinama od uvođenja PDV-a (2006. godina) zabilježen je rast prikupljenih prihoda na JR UNO, a izuzeci su bile: 2009. godina kada je ostvaren pad prihoda od 9,9%, stagnacija i blaži pad prihoda u 2012. i 2013. godini te pad u 2020. godini od 9,3% kao posljedica utjecaja korona virusa. U svi ostalim godinama zabilježen je rast ovih prihoda, a najveći je ostvaren u 2021. godini i to po stopi od 16,7%.

U 2025. godini je ostvaren godišnji rast prihoda od neizravnih poreza od 5,6% i rekordna nominalna naplata od uvođenja PDV-a u iznosu od 9,97 mlrd KM. Rast naplate u 2025. godini u odnosu na 2006. godinu je iznosio visokih 14,9%. Ostvarenje projektirane razine prihoda od neizravnih poreza u razdoblju 2026.-2029. godina je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od neizravnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Izmijene Zakona o PDV-u kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu u travnju 2025. godine, ali će se primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u, kojima će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a. Zbog toga, u vrijeme izrade projekcija, nije moguće procijeniti statičke utjecaje na naplatu neizravnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza temelje se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz ožujka 2026. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate neizravnih poreza te tekuće vladine politike u oblasti neizravnog oporezivanja (temeljni nacrt).

Tablica br. 5 – Udio prihoda od neizravnih poreza na JR UNO u BDP-u i ukupnoj potrošnji (C)*

%	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Neizravni porezi/BDP	17,2	16,5	16,9	16,8	17,1	16,9	17,5	17,6	16,4	16,9	16,8	16,2	17,2	16,8
Neizravni porezi/C	17,2	16,7	17,0	17,5	18,2	18,5	19,4	19,7	18,1	19,8	19,6	19,0	19,9	19,7

*Izvor podataka: Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje (OMA) – Bilten broj 251/252, svibanj/lipanj 2026. godine

Projekcije prihoda za razdoblje 2026.-2029. godine dostupne su u Tablici broj 6. Kako bi se osigurala usporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od neizravnih poreza, projekcije prihoda od neizravnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvješćima UNO o naplati po vrstama prihoda. U Tablici broj 7 su prikazane projekcije prihoda u % BDP-a.

Tablica br. 6 – Osnovni nacrt projekcija neizravnih poreza (2026.-2029.), travanj 2026. godine*

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2025	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
PDV	6.611,6	7.212,7	7.521,0	7.814,0	8.149,8	9,1%	4,3%	3,9%	4,3%
Trošarine	1.923,4	1.948,5	2.018,0	2.087,5	2.166,7	1,3%	3,6%	3,4%	3,8%
Carine	619,4	664,6	699,1	738,3	779,6	7,3%	5,2%	5,6%	5,6%
Cestarina	763,9	700,2	718,4	740,0	765,2	-8,3%	2,6%	3,0%	3,4%
Ostalo ⁶	55,7	55,0	52,0	52,0	52,0	-1,3%	-5,4%	0,0%	0,0%
UKUPNO	9.974,0	10.581,0	11.008,6	11.431,7	11.913,3	6,1%	4,0%	3,8%	4,2%
Namjenska cestarina ⁷	-477,2	-437,6	-449,0	-462,5	-478,2	-8,3%	2,6%	3,0%	3,4%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	9.496,8	10.143,3	10.559,5	10.969,2	11.435,1	6,8%	4,1%	3,9%	4,2%

*Izvor podataka: OMA Bilten broj 251/252, svibanj/lipanj 2026.godine

U odnosu na prethodne projekcije (listopad 2025. godine) izvršenje prihoda od neizravnih poreza niže je za svega 3,3 mil KM te se može zaključiti da su prethodne projekcije prihoda od neizravnih poreza izvršene 99,97%. Pri tome su projekcije neto prihoda od PDV-a prebačene za 57,5 mil KM zbog kumulativnog efekta veće naplate domaćeg PDV-a i manje isplate povrata u odnosu na očekivanja iz listopada 2025. godine.

S druge strane, realizacija neto prihoda od trošarina je bila niža za 70 milijuna KM u odnosu na listopadske projekcije dok su projekcije prihoda od carina i putarine za 2025. godinu blago prebačene (za 1,4 mil KM i 4,2 mil KM).

⁶ Kategorija „Ostalo“ uključuje ostale prihode koji se prikupljaju na JR UNO (prihodi od terminala, zakupnina i sl.) te neusklađene prihode (prihodi koji ostanu neusklađeni nakon konačnog usklađivanja naplate prihoda sa prijavama i deklaracijama u IT sustavu UNO).

⁷ Namjenska cestarina je do 01.02.2018. godine iznosila 0,10 KM/litri derivata nafte, namijenjena u cijelosti za izgradnju autocesta, a od 01.02.2018. godine iznosi 0,25 KM/litri derivata nafte i to za izgradnju autocesta (0,20KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih putova (0,05 KM/litri).

U odnosu na prethodne projekcije, projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2026. godinu revidirane su za +152,5 mil KM. Revizija projekcije je kumulativni rezultat promjene statističke osnovice (izvršenje za 2025. godinu), tekućih trendova u naplati prihoda i revizije projekcija makroekonomskih pokazatelja.

Prihodi od PDV-a za 2026. godinu su snažno revidirani naviše, zbog pozitivnih trendova naplate u prvom tromjesečju 2026. godine te reviziji projektirane stope inflacije, nominalnog BDP-a i potrošnje za 2026. godinu.⁸ Projekcije prihoda od trošarina za 2026. godinu su, sa druge strane, revidirane naniže u odnosu na listopadske projekcije, a revizija je kumulativni rezultat razlike u statističkoj osnovici⁹, te revizije projekcija naplate trošarina na derivate nafte za 2026. godinu kao posljedice snažnog rasta cijena derivata, a koje nije bilo predviđeno listopadskim projekcijama. Projekcije prihoda od putarine revidirane su naniže zbog predviđenog pada potrošnje derivata radi rasta cijena i ponovne primjene oslobađanja plaćanja putarine za rudnike i termoelektrane, imajući u vidu konačno rješenje Vijeća za državnu pomoć kojim je utvrđeno da navedeno oslobađanje ne predstavlja državnu pomoć. Oslobađanje plaćanja putarine za rudnike i termoelektrane nije bilo uključeno u projekcije Odjeljenja za makroekonomsku analizu iz listopada 2025. godine.

Prema projekcijama DEP-a očekuje se nominalni rast BDP-a od 5,8% u 2026. godini, rast privatne potrošnje od 5,9% a projektirana stopa inflacije iznosi 4,1%. Uzimajući u obzir sve navedeno, očekuje se da će neto naplata prihoda od neizravnih poreza u 2026. godini iznositi 10.581 mil KM, a projektirana stopa rasta prihoda od neizravnih poreza za 2026. godinu iznosi 6,1%.

Projektirane stope rasta neto prihoda od neizravnih poreza za 2027., 2028. i 2029. godinu iznose 4%, 3,8% i 4,2%. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju se temelji na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima te projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2026. godinu.

Tablica br. 7 – Osnovni nacrt projekcija prihoda od neizravnih poreza u % BDP-a, travanj 2026. godine*

Vrsta prihoda (neto)	u % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
	2025	2026	2027	2028	2029
PDV	11,1%	11,5%	11,4%	11,2%	11,1%
Trošarine	3,2%	3,1%	3,1%	3,0%	2,9%
Carine	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Cestarina	1,3%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	16,8%	16,8%	16,7%	16,4%	16,2%
Namjenska cestarina	-0,8%	-0,7%	-0,7%	-0,7%	-0,7%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	16,0%	16,1%	16,0%	15,8%	15,6%

*Izvor podataka: OMA Bilten broj 251/252, svibanj/lipanj 2026.godine

3.1. Rizici

Imajući u vidu ogromne nepoznanice u trenutku izrade projekcija o daljnjem odvijanju situacije na međunarodnom planu vezano za ratna događanja u svijetu, te korištene pretpostavke (DEP, makroekonomske projekcije), ističemo da postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od neizravnih poreza. S obzirom na osnovne postavke projekcija neizravnih poreza i ukupne ekonomske

⁸ Izvor: DEP, ožujak 2026. godine

⁹ Izvršenje trošarina na duhan u 2025. godini je bilo ispod listopadske projekcije za 2025. godinu.

uvjete u Bosni i Hercegovini i u svijetu, ostvarenje projektirane razine prihoda od neizravnih poreza u razdoblju 2026.-2029. godine je podložno sljedećim rizicima:

- Svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i
- Rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od neizravnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

3.1.1. Makroekonomski rizici

Projekcije prihoda od neizravnih poreza su usko vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svi rizici koje DEP spominje u svojim projekcijama po automatizmu predstavljaju i rizike za projekcije prihoda od neizravnih poreza, pošto svako odstupanje realizacije DEP-ovih parametara od njihovih projektiranih vrijednosti neizbježno dovodi i do odstupanja realiziranih od projektiranih prihoda od neizravnih poreza.

3.1.2. Povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta

Izmjene Zakona o PDV-u¹⁰ kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu 12.04.2025. godine. Iako je izmjenama Zakona predviđeno donošenje izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u, kojima će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a, u roku od 60 dana, zbog složenosti materije, sagledavanja svih mogućih situacija koje mogu nastati u praksi i provođenja obvezne procedure e-konsultacija, u vrijeme izrade projekcija prihoda od neizravnih poreza izmjene Pravilnika nisu donešene tako da nisu poznata pravila za obračun povrata niti je poznat početak isplata povrata PDV-a. Iz tog razloga nije moguće procijeniti statičke efekte na naplatu neizravnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a. Međutim, dinamička analiza za sljedeće godine bi trebala uzeti u obzir procjene kretanja makroekonomskih pokazatelja, te cjenovnu elastičnost potražnje za stanovima. Kao mogući rizik elastične potražnje za stanovima je neutralizacija pozitivnih efekata povrata PDV-a za fizičke osobe. S obzirom da se radi o značajnom iznosu olakšice rast potražnje za stanovima izazvane pravom na povrat PDV-a može imati za posljedicu rast cijena stanova, što može odvratiti potencijalne kupce od kupovine stanova (odlaganjem ili odustajanjem od kupovine), kao i ostale kupce koji ne bi imali pravo na povrat PDV-a. To bi u konačnici moglo poništiti olakšicu koja se odobrava kupcima stanova, čime bi se izgubio osnovni cilj izmjene Zakona o PDV-u.

3.1.3. Oslobađanja plaćanja putarine

Prema Zakonu o trošarinama u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22) rudnici, termoelektrane i željeznice u BiH su oslobođeni plaćanja putarine. Vijeće za državnu pomoć je 2023. godine utvrdilo da navedena olakšica predstavlja državnu pomoć te je naložilo korisnicima olakšice (rudnicima i termoelektranama) da vrate primljenu olakšicu što podrazumijeva uplatu putarine za 2022. godinu. Nakon toga je suspendirana primjena oslobađanja plaćanja putarine za korisnike

¹⁰ „Službeni glasnik BiH“, broj 20/25 od 04.04.2025. godine

olakšice, što je imalo za posljedicu veću naplatu prihoda od putarine. Uvažavajući presude Suda BiH, Vijeće za državnu pomoć je nakon postupka ex post kontrole donijelo konačno rješenje¹¹ kojim je utvrđeno da oslobađanje plaćanja putarine za rudnike, termoelektrane i željeznice ne predstavlja državnu pomoć.

Imajući u vidu da su u trenutku izrade projekcija nepoznate ukupno oslobođene količine dizela, konačni iznos plaćene putarine i dinamika isplate povrata, projekcije prihoda od putarine za razdoblje 2026.-20229. godina ne uključuju isplate povrata putarine korisnicima olakšice za razdoblje 2023.-2025. godine.

3.1.4. Ukidanje ili smanjenje trošarina na derivate nafte

Rat na Bliskom Istoku donio je velike nestabilnosti na tržištu energenata. Od početka rata došlo je do naglog skoka cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH je usvojio dana 16.03.202. godine Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o trošarinama u BiH, koji predviđa da u slučaju poremećaja tržišta ili drugog opravdanog razloga Vijeće ministara BiH može donijeti odluku o privremenom ukidanju ili smanjenju iznosa trošarine na naftne derivate i to sve kako bi se ublažio utjecaj globalnih nestabilnosti na ekonomiju BiH. Odluka bi se donosila na razdoblje od maksimalno šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine. Iako Dom naroda još uvijek nije usvojio dopune Zakona potrebno je zbog sličnih inicijativa iz akademske i stručne javnosti analizirati potencijalne efekte navedenih izmjena zakonodavstva na naplatu prihoda od neizravnih poreza.

Naplata trošarina na derivate nafte od izuzetne je važnosti za naplatu prihoda od neizravnih poreza i fiskalnu stabilnost u BiH. U 2025. godini naplaćeno je 595,6 mil KM bruto prihoda od trošarina na derivate nafte. Kada se oduzmu pripadajući povrati radi se o neto iznosu od 590 mil KM.

3.1.5. Ostali rizici iz područja neizravnih poreza

U rizike koji mogu ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda od neizravnih poreza iz područja politike i administriranja neizravnim porezima možemo svrstati sljedeće:

- Slabljenje borbe protiv crnog tržišta duhanskih prerađevina nakon okončanja harmonizacije poreznog opterećenja cigareta u BiH sa standardima Europske unije,
- Slabljenje borbe protiv PDV prijevара, pogotovo u području povrata, koji u situaciji pada zaposlenosti i nelikvidnosti obveznika postaju privlačni za prijevare,
- Predlaganje izmjena politike neizravnog oporezivanja kao što su: nulte/diferencirane stope PDV-a, privremeno ukidanje carine na uvoz nafte i naftnih derivata iz trećih zemalja, povrat trošarina na derivate nafte za međunarodni prijevoz, zahtjevi za oslobađanjem ili isplatu povrata za promet u zemlji i slično.

Pojedinačne projekcije prihoda po osnovu neizravnih poreza iz raspodjele s Jedinственog računa za korisnike u FBiH za 2026. godinu i za razdoblje 2027.-2029. godine iskazane su prema metodologiji propisanoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

¹¹ „Službeni glasnik BiH“, broj 23/26 od 27.03.2026. godine; „Službene novine FBiH“, broj 38/26 od 20.05.2026. godine.

Tablica br. 8 – Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele sa Jedinostvenog računa (u KM)*

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2026	2027	2028	2029
1. Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele sa Jedinostvenog računa	289.020.440	304.904.670	319.969.049	338.295.841
1.1. Županijski proračun	242.761.072	256.102.940	268.756.180	284.149.664
1.2. Općinski/gradski proračuni	46.259.368	48.801.729	51.212.869	54.146.176
1.2.1. Čapljina	4.968.040	5.241.077	5.500.023	5.815.046
1.2.2. Čitluk	3.521.648	3.715.194	3.898.750	4.122.058
1.2.3. Grad Mostar	22.710.440	23.958.580	25.142.298	26.582.367
1.2.4. Jablanica	2.066.872	2.180.465	2.288.195	2.419.255
1.2.5. Konjic	5.521.442	5.824.894	6.112.683	6.462.798
1.2.6. Neum	934.914	986.296	1.035.025	1.094.308
1.2.7. Prozor-Rama	2.876.013	3.034.075	3.183.979	3.366.347
1.2.8. Ravno	763.024	804.959	844.729	893.113
1.2.9. Stolac	2.896.975	3.056.189	3.207.186	3.390.883

*Izvor podataka: Revidirane projekcije prihoda za 2026. godinu i projekcije za razdoblje 2027.-2029. godina, Hercegovačko-neretvanska županija, FMF, svibanj 2026. godine

Iz prethodno prikazane tablice je vidljivo da je Općina Prozor-Rama prema iznosima za raspodjelu sredstava sa Jedinostvenog računa šesta, dok najveći iznos pripada Gradu Mostaru.

4. PRORAČUN OPĆINE PROZOR-RAMA

4.1. Uvodni dio

Sukladno članku 15. Zakona o proračunima FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22, 7/25 i 6/26), Općina Prozor-Rama je pristupila izradi DOP za razdoblje 2027.-2029. godine.

Sukladno navedenom zakonu urađen je dokument okvirnog proračuna Općine Prozor-Rama za razdoblje od 2027. do 2029. godine (DOP) koji služi kao polazni temelj nacрта Proračuna Općine za 2027. godinu i koji sadrži procjene proračuna za 2028. i 2029. godinu.

Izrada DOP-a za trogodišnje razdoblje je zakonska obveza na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Ovaj dokument predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj Općine Prozor-Rama u trogodišnjem razdoblju.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje s viših razina vlasti su sastavni dio Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje 2027.-2029. godine i kao takve predstavljaju jednu od polaznih osnova za izradu DOP-a.

Zakonom o proračunima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22, 7/25 i 6/26) propisan je proračunski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu proračunskog planiranja i kojim je predviđeno da DOP, kao jedinstven dokument, Vlada odnosno Načelnik razmatra i usvaja do 30. lipnja tekuće godine.

Izrada DOP-a se temelji na sljedećim dokumentima/informacijama:

- Revidirane projekcije prihoda za 2026. godinu i projekcije za razdoblje 2027.-2029. godina Hercegovačko-neretvanska županija, Federalno ministarstvo financija, svibanj 2026. godine,
- Makroekonomske projekcije (pokazatelji) – Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), ožujak 2026. godine,
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegovačko-neretvanske županije za razdoblje 2027.-2029. godine, Ministarstvo financija HNŽ, lipanj 2026. godine,
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za razdoblje 2027.-2029. godine, lipanj 2026. godine,
- Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2026-2028 (PER BIH), ožujak 2026. godine,
- Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH za razdoblje 2026.-2028. godine, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, travanj 2026. godine,
- OMA Bilten broj 251/252, Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje, svibanj/lipanj 2026. godine,
- Proljetni krug makroekonomskih projekcija u 2026. godini, Centralna banka Bosne i Hercegovine, 22.05.2026. godine, Sarajevo,
- Izvršenje Proračuna Općine Prozor-Rama za 2025. godinu i
- Proračun Općine Prozor-Rama za 2026. godinu.

U revidiranim projekcijama javnih prihoda za 2026. godinu i razdoblje 2027.-2029. godina dostavljenom od strane Federalnog ministarstva financija, naglašeno je da je ekonomija stavljena pred nove izazove

zbog složenih međunarodnih političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini kao i na Bliskom istoku koja su se značajno odrazila na globalne ekonomske tokove prvenstveno kroz nagle i visoke inflatorne skokove. Prateći najnovije službene makroekonomske prognoze iz ožujka 2026. godine preuzete od strane DEP-a izvršeno je revidiranje projekcije prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za razdoblje 2027.-2029. godina.

Projekcije za srednjoročno razdoblje 2027.-2029. godina prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji te su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije, a i sa najnovijim negativnim dešavanjima u Ukrajini i na Bliskom istoku, koja su se odrazila na kompletnu svjetsku ekonomiju. S obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki pa tako i projekcija javnih prihoda.

Potrebno je naglasiti da je važno imati u vidu da DOP, kao okvirni dokument za donošenje proračuna, predstavlja osnovu za planiranje jednogodišnjeg proračuna i nije limitirajući čimbenik planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata proračuna, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnje razdoblje prilikom pripreme proračunskih zahtjeva iako je gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOP-om i nacrtom, tj. prijedlogom proračuna.

4.2. Prihodi i primici u Proračunu Općine Prozor-Rama

Općina Prozor-Rama je za razdoblje 2027.-2029. godine predviđela prihode i primitke na način da su projekcije prihoda prikazane s rastom, a kao razlog možemo navesti očekivana makroekonomska kretanja, neizvjesnosti u pogledu kretanja inflacije i događanja na međunarodnom, a samim tim i domaćem tržištu i mjerama koje će biti poduzete s ciljem kontrole odnosno zaustavljanja iste na odgovarajućoj razini, te dosadašnjem trendu ostvarenja prihoda i njihovog porasta.

Tablica br. 9 – Zbirni pregled prihoda i primitaka po ekonomskoj funkcionalnoj klasifikaciji

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2025	2026	2027	2028	2029
	I PRIHODI	16.839.785	18.501.800	19.545.500	20.180.300	20.616.100
710000	Porezni prihodi	4.022.439	4.242.600	4.480.350	4.719.100	4.989.850
720000	Neporezni prihodi	11.618.885	12.347.200	12.765.150	12.861.200	12.926.250
730000	Tekući transferi (transferi i donacije)	941.515	862.000	1.000.000	1.100.000	1.200.000
740000	Kapitalni transferi	256.946	1.050.000	1.300.000	1.500.000	1.500.000
810000	II PRIMICI	7.603.159	1.237.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	1.283.846				
	UKUPNO (I+II+III)	25.726.790	19.738.800	20.545.500	21.180.300	21.616.100

Iz tablice je vidljivo da je u 2025. godini izvršenje na području prihoda koji pripadaju Općini Prozor-Rama bilo najveće u dijelu neporeznih prihoda koji čine 69% ukupnih prihoda. U planu za 2026. godinu je predviđeno povećanje priljeva prihoda od poreza na dohodak, prihoda od neizravnih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave, naknada za katastar te povećanje od primljenih kapitalnih transfera od drugih razina vlasti.

U nastavku dajemo prikaz izvršenja Proračuna za 2025. godinu u dijelu poreznih i neporeznih prihoda po vrstama s planom Proračuna za 2026. godinu te projekcijama za razdoblje 2027.-2029. godine.

Tablica br. 10 – Zbirni pregled poreznih prihoda

Ek. kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2025	2026	2027	2028	2029
710000	POREZNI PRIHODI	4.022.439	4.242.600	4.480.350	4.719.100	4.989.850
711000	Porez na dobit od pojedinaca i poduzeća	2	200	250	300	350
713000	Porez na plaću i radnu snagu (zaostale uplate)	11	300	350	400	450
714100	Porez na imovinu	243.078	275.000	311.000	347.000	383.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale uplate)	11.545	20.000	34.600	49.200	63.800
716000	Porez na dohodak	1.024.690	1.062.000	1.100.000	1.138.000	1.176.000
717000	Prihodi od neizravnih poreza	2.743.113	2.885.000	3.034.000	3.184.000	3.366.000
719000	Ostali porezi	0	100	150	200	250

Tablica br. 11 – Zbirni pregled neporeznih prihoda

Ek. kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2025	2026	2027	2028	2029
720000	NEPOREZNI PRIHODI	11.618.885	12.347.200	12.765.150	12.861.200	12.926.250
721100	Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i financijskih javnih institucija	25.489	135.000	140.000	145.000	150.000
721200	Ostali prihodi od imovine	27	100	150	200	250
722100	Administrativne pristojbe	54.525	60.000	80.000	90.000	100.000
722300	Komunalne pristojbe	3.391.684	3.710.100	3.800.000	3.800.000	3.800.000
722400	Ostale proračunske naknade	7.943.433	8.180.000	8.210.000	8.240.000	8.240.000
722500	Naknade i pristojbe po Federalnom zakonu i drugim propisima	196.544	210.000	240.000	265.000	290.000
722530	Cestovne naknade	150.472	170.000	190.000	210.000	230.000
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	46.072	40.000	50.000	55.000	60.000
722700	Neplanirane uplate-prihodi	5.683	50.000	50.000	50.000	50.000
723000	Novčane kazne	1.500	2.000	5.000	6.000	6.000

Od navedenih prihoda u Tablici broj 11 najveći predviđeni iznosi prihoda se odnose na prihod od ostalih proračunskih naknada – ekonomski kod 722400 koji čine oko 44,21 % ukupnih prihoda proračuna odnosno oko 66,25 % neporeznih prihoda, a unutar ovog ekonomskog koda najveći udio ima prihod sredstava hidroakumulacije.

Tablica br. 12 – Analitički prikaz ekonomskog koda 722400

Ekonomski kod	Opis	Izvršenje 2025. godina
722400	Ostale proračunske naknade	7.943.433
722430	Općinske naknade za zemljište i izgradnju	267.923
722440	Ostale općinske naknade	7.675.510

Financiranje od drugih razina vlasti, međunarodnih organizacija i ostalih subjekata u 2026. godini i u sljedeće tri godine prikazani su u tablici prihoda i primitaka na ekonomskom kodu 730000 – Tekući transferi i donacije, 740000 – Kapitalni transferi i donacije, dok su predviđeni Kapitalni primici na ekonomskom kodu 810000 za navedeno razdoblje u skladu s očekivanjima primitaka od primljenih namjenskih grantova.

Tablica br. 13 – Zbirni pregled tekućih i kapitalnih transfera te kapitalnih izdataka

Ek. kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2025	2026	2027	2028	2029
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	941.515	862.000	1.000.000	1.100.000	1.200.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	256.946	1.050.000	1.300.000	1.500.000	1.500.000
810000	PRIMICI	7.603.159	1.237.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

4.3. Rashodi i izdaci u Proračunu Općine Prozor-Rama

Rashodi i izdaci Općine Prozor-Rama za trogodišnje razdoblje planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namijenjeni za ciljeve i projekte svih proračunskih korisnika.

Izvršenje Proračuna Općine Prozor-Rama za 2025. godinu na strani rashoda je bilo u ukupnom iznosu od 25.973.475,00 KM.

U Dokumentu okvirnog proračuna za razdoblje 2027. – 2029. godine Općina Prozor-Rama je napravila projekcije u pogledu rashoda i izdataka, a koje su prikazane u sljedećoj tablici:

Tablica br. 14 – Pregled rashoda i izdataka

Ekonomski kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2025	2026	2027	2028	2029
	RASHODI	25.973.475	19.738.800	20.545.500	21.180.300	21.616.100
611000	I PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	3.761.891	4.040.800	4.278.100	4.436.400	4.585.700
611100	Bruto plaće i naknade plaća	3.162.696	3.440.000	3.647.000	3.775.000	3.894.000
611200	Naknade troškova zaposlenih	599.195	600.800	631.100	661.400	691.700
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	244.986	164.500	184.800	205.100	225.400
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	1.372.248	1.628.000	1.649.000	1.669.000	1.689.000
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	8.345.627	7.610.000	7.750.000	7.970.000	8.200.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	39.800	150.000	300.000	300.000	300.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE	615.641	480.000	490.000	500.000	510.000
821000	VII NABAVA STALNIH SREDSTAVA	2.249.866	3.627.500	3.793.600	3.999.800	4.006.000
823000	IX OTPLATA DUGA	5.068.942	1.738.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
600000	X TEKUĆA REZERVA	284.474	300.000	300.000	300.000	300.000
	XI OSTALO	3.990.000	0	0	0	0

Najveći planirani iznos rashoda se odnosi na tekuće transfere (izdaci za obrazovanje, sport, kulturu, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, subvencije javnim i privatnim poduzećima te ostalo) i na izdatke za nabavu stalnih sredstava (ulaganje u infrastrukturu, objekte, građevine i opremu).

Ekonomski kod 614000 – Tekući transferi i drugi tekući rashodi se uglavnom financiraju iz Proračuna Općine Prozor-Rama, a odnose se na: transfer za obrazovanje-materijalni troškovi i održavanje škola, isplate stipendija, transfer za prijevoz učenika, javne ustanove kojima je osnivač Općina (JU Dječji vrtić, JU CSR, JU Narodna knjižnica, JU Centar za prevenciju, rehabilitaciju i edukaciju, HO Crveni križ, JU KŠC, JU Dom zdravlja), transfer za kulturu, transfer za sport, transfer za projekte razvoja turizma, isplate pojedincima iz materijalno-socijalne sigurnosti, novčana pomoć za novorođene bebe, transferi mjesnim zajednicama, transferi za nevladine organizacije i projekte mladih dodijeljeni putem javnog poziva, transferi udrugama proisteklih iz rata, transferi vjerskim zajednicama, transferi za političke

stranke, subvencije javnim i privatnim poduzećima i poduzetnicima, poticaji za zapošljavanje i razvoj poljoprivrede te sredstva predviđena za izvršenje sudskih presuda.

Na ekonomskom kodu 615000 – Kapitalni transferi su planirani kapitalni transferi mjesnim zajednicama, pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Ekonomski kod 820000 – Kapitalni izdaci je predviđen za prikaz izdataka za nabavu stalnih sredstava i otplate dugova. Izdaci za nabavu stalnih sredstava odnose se na ulaganja u putnu infrastrukturu, građevine i opremu, te druga infrastrukturna ulaganja.

Otplate dugova kao izdaci sudjeluju u Proračunu Općine Prozor-Rama za 2026. godinu u iznosu od 1.738.000,00 KM. Za razdoblje 2027.-2029. godine projektirani iznos otplate duga je na istoj razini kao i za 2026. godinu, uz napomenu da zbog primjene šestomjesečnog EURIBOR-a i varijabilne kamatne stope na međunarodnoj razini ne može se točno predvidjeti iznos rate i kamate na dospjele otplate kredita Europske investicijske banke.

5. ZAKLJUČAK

Dokument okvirnog proračuna je okvir u kojem će se kretati procesi kojima upravlja Općina Prozor-Rama u sljedeće 3 godine, a koji će se ažurirati i prilagođavati novonastalim situacijama koje iz današnje perspektive nije moguće sagledati niti predvidjeti.

Prioriteti potrošnje i početne gornje granice rashoda iskazanih u tabelarnom dijelu Dokumenta okvirnog proračuna utvrđeni su na temelju:

- procjene prihoda i primitaka za razdoblje od 2027.-2029. godine
- analize potreba proračunskih korisnika
- ranije utvrđenih prioriteta nabave stalnih sredstava i nastavka započetih infrastrukturnih projekata

U skladu s člankom 18. Zakona o proračunima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 28/20, 25a/22, 7/25 i 6/26), a nakon što Načelnik usvoji Dokument okvirnog proračuna Općine Prozor-Rama za razdoblje od 2027. do 2029. godine, isti će biti objavljen na web stranici Općine Prozor-Rama, te dostavljen Općinskom vijeću kao Informacija.

Broj: 04-11-488-2/26
Prozor, 11.06.2026. godine

Obradile: Ivana Marić, mag.oec.
Lidija Matešić, mag.oec.

POMOĆNIK NAČELNIKA
Marija Mišura, mag.oec.

6. POPIS TABLICA

Tablica br. 1 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine

Tablica br. 2 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine

Tablica br. 3 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine

Tablica br. 4 – Makroekonomski pokazatelji za razdoblje 2023-2028. godine

Tablica br. 5 – Udio prihoda od neizravnih poreza na JR UNO u BDP-u i ukupnoj potrošnji

Tablica br. 6 – Osnovni nacrt projekcija neizravnih poreza (2026.-2029.), travanj 2026. godine

Tablica br. 7 – Osnovni nacrt projekcija prihoda od neizravnih poreza u % BDP-a, travanj 2026. godine

Tablica br. 8 – Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele sa Jedinog računa (u KM)

Tablica br. 9 – Zbirni pregled prihoda i primitaka po ekonomskoj funkcionalnoj klasifikaciji

Tablica br. 10 – Zbirni pregled poreznih prihoda

Tablica br. 11 – Zbirni pregled neporeznih prihoda

Tablica br. 12 – Analitički prikaz ekonomskog koda 722400

Tablica br. 13 – Zbirni pregled tekućih i kapitalnih transfera te kapitalnih izdataka

Tablica br. 14 – Pregled rashoda i izdataka

7. POPIS SKRAĆENICA

DOP	Dokument okvirnog proračuna
PER BiH	Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine
EU	Europska unija
FMF	Federalno ministarstvo financija
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
WBIF	Western Balkans Investment Framework (Investicijski okvir za Zapadni Balkan)
OMA	Odjeljenje za makroekonomsku analizu
UNO/UIO	Uprava za neizravno/indirektno oporezivanje
BDP	Bruto domaći proizvod
Mil	Milion
Mlrd	Milijarda
IMF	International Monetary Fund (MMF-Međunarodni monetarni fond)
WB	World Bank (Svjetska banka)
EC	European Commission (Europska komisija)
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism (Mehanizam EU-a za prilagodbu ugljika na granicama)
ZPP EU	Zajednička poljoprivredna politika Europske unije
EU4AGRI	Podrška EU konkurentnosti poljoprivrede i ruralnom razvoju u BiH
LPIS	Land Parcel Information System (SIZP – sustav za identifikaciju zemljišnih parcela)
GIS	Geographic information systems (Geoinformacijski sustav)
ANC	Areas with Natural Constrains (Područja sa prirodnim ograničenjima)
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations (Organizacija za hranu i poljoprivredu u okviru UN-a)
g/g	stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isto razdoblje prethodne godine

8. PRILOZI

TABLICA Broj 1. PRIHODI

Ekonom. kod	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7
	I PRIHODI	16.839.785	18.501.800	19.545.500	20.180.300	20.616.100
710000	POREZNI PRIHODI	4.022.439	4.242.600	4.480.350	4.719.100	4.989.850
711000	Porez na dobit od pojedinaca i poduzeća	2	200	250	300	350
713000	Porez na plaću i radnu snagu (zaostale uplate)	11	300	350	400	450
714100	Porez na imovinu	243.078	275.000	311.000	347.000	383.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale uplate)	11.545	20.000	34.600	49.200	63.800
716000	Porez na dohodak	1.024.690	1.062.000	1.100.000	1.138.000	1.176.000
717000	Prihodi od neizravnih poreza	2.743.113	2.885.000	3.034.000	3.184.000	3.366.000
719000	Ostali porezi	0	100	150	200	250
720000	NEPOREZNI PRIHODI	11.618.885	12.347.200	12.765.150	12.861.200	12.926.250
721100	Prihodi od nefinan.javnih poduzeća i finan.javnih institucija	25.489	135.000	140.000	145.000	150.000
721200	Ostali prihodi od imovine	27	100	150	200	250
722100	Administrativne pristojbe	54.525	60.000	80.000	90.000	100.000
722300	Komunalne pristojbe	3.391.684	3.710.100	3.800.000	3.800.000	3.800.000
722400	Ostale proračunske naknade	7.943.433	8.180.000	8.210.000	8.240.000	8.240.000
722500	Cestovne naknade	150.472	170.000	240.000	265.000	290.000
722700	Neplanirane uplate – prihodi	5.683	50.000	50.000	50.000	50.000
723000	Novčane kazne	1.500	2.000	5.000	6.000	6.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	941.515	862.000	1.000.000	1.100.000	1.200.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	256.946	1.050.000	1.300.000	1.500.000	1.500.000
810000	II PRIMICI	7.603.159	1.237.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
811000	Kapitalni primici	7.603.159	1.237.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE	1.283.846				
	UKUPNO (I+II+III)	25.726.790	19.738.800	20.545.500	21.180.300	21.616.100

TABLICA Broj 2. RASHODI

Ekonom. kod	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7
	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X+XI)	25.973.475	19.738.800	20.545.500	21.180.300	21.616.100
611000	I PLAĆE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	3.761.891	4.040.800	4.278.100	4.436.400	4.585.700
611100	Bruto plaće i naknade plaća	3.162.696	3.440.000	3.647.000	3.775.000	3.894.000
611200	Naknade troškova zaposlenih	599.195	600.800	631.100	661.400	691.700
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	244.986	164.500	184.800	205.100	225.400
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	1.372.248	1.628.000	1.649.000	1.669.000	1.689.000
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	8.345.627	7.610.000	7.750.000	7.970.000	8.200.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	39.800	150.000	300.000	300.000	300.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE	615.641	480.000	490.000	500.000	510.000
821000	VII NABAVA STALNIH SREDSTAVA	2.249.866	3.627.500	3.793.600	3.999.800	4.006.000
823000	IX OTPLATA DUGA	5.068.942	1.738.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
600000	X TEKUĆA REZERVA	284.474	300.000	300.000	300.000	300.000
	XI OSTALO	3.990.000	0	0	0	0